

A LOCARNÓI SZERZŐDÉS ALÁÍRÁSA ELŐTT

Belgium még bizalmatlan

Az angol parlament vitája a locarnói egyezményről — A német szakszervezetek üdvözlik az egyezményt — Az angol vasutasok nem viszik Mussolinét Londonba

A locarnói szerződést december 1-én fogják Londonban aláírni. Az érdekelt államok parlamentjei most tárgyalják az egyezményt.

A belga parlamentben a locarnói egyezményről Jaspár ezeket mondotta: Olyan aláírással rendelkezünk, amelyek biztosítják biztonságunkat. Ezek között ott van Németország aláírása is, amelynek haszna nyilvánvaló, noha nem tulajdoníthatjuk neki azt az értéket, mint szövetségeseink aláírásának. Veszélyes dolog határtalan bizalmat vetni egy aláírásba, ne felejtjük, hogy Németország minden békés megnyilvánulásra háborús szavakkal válaszolt. Szeretnénk, ha azok, akik Németországban a béke érdekében dolgoznak, együttműködnének velünk, mégpedig abban az irányban, hogy elősegítsék a teljes bizalom helyreállítását Németország szava iránt.

Az angol parlament szerdai locarnói vitában, Chamberlain, Mac Donald, Lloyd George és Ponsonbey szólaltak fel. Ponsonbey a munkásság nevében módosítási indítványt terjeszt be. A vitát Baldwin zárja be. A liberálisok elhatározták, hogy ők is módosító javaslatot nyújtanak be Chamberlain indítványához. A liberális javaslat többek között arról szól, hogy sajnálatos dolog, hogy nem tanácskoztak a koronagyarmatokkal, mielőtt a szerződéseket megállapították. Az alsóház a szerződést olyan kezdeményezésnek tekinti, melyet haladéktalanul további erőfeszítésnek kell követnie, abban az irányban, hogy biztosítsák a nemzetközi leszerelést, és hogy Oroszország lehetőleg mielőbb csatlakozzék a népszövetséghez.

A berlini Vorwärts jelentést közöl a szak-

szervezetek képviselőinek a birodalmi kancellárnál történt fogadásáról, amelyről a többek között a következőket írja: Az általános német szakszervezetek szövetségének képviselői kijelentették, hogy a szabad szakszervezetek a locarnói művet politikai és gazdasági okokból feltétlenül helyeslik és csak azt óhajtják, hogy azt a jövőben is a locarnói szerződések szellemében folytassák és hajtsák végre. Beszélgetésük során szóba került a belpolitikai helyzet is, amely a német nemzeti miniszterek lemondása folytán alakult ki. Ugy dr. Luther mint dr. Stressemann, akik szintén résztvettek a megbeszélésen kijelentették, hogy a szakszervezetek képviselőivel folytatott megbeszélés nem megfelelő alkalom ennek a kérdésnek megvitatására.

London, november 18. Ha Mussolini tényleg Londonba akar jönni december 1-re, hogy személyesen írja alá a locarnói szerződést, akkor megtörténhetik, hogy nem talál vonatot, amely őt angol földön a fővárosba vigye. Az angol munkásszakszervezetekben nagy izgalom uralkodik az olasz miniszterelnök kilátásba helyezett látogatása miatt olyannyira, hogy a szakszervezetek vezetői és a parlamenti munkáspárt között meg egyezés van, hogy bojkottálni fogják Mussolinét. Az angol vasutasok fel vannak ellene bősztülve, a szakszervezetek és a munkásszövetségek erőszakos feloszlátása miatt. A mozdonyvezetők szakszervezetének és a vasutasoknak a titkára kijelentette, hogy nem fog akadni lokomotív vezető és vasutas, aki Mussolini vonatának mozdonyát vezesse.

A MAGYAR NEMZETGYÜLÉS ÜLÉSE

Vita az októberi forradalomról

Lendvai István támadta Károlyi Mihályt, Propper Sándor védelmezte

Budapest, nov. 18. A nemzetgyűlés mai ülését tíz órakor nyitotta meg Szcitovszky Béla elnök. A költségvetés első szónoka Lendvai István, aki kijelenti, hogy nem tartja bizalmi kérdésnek a kormánnyal szemben azt, vajjon valaki elfogadja-e a költségvetést vagy sem, és azért iratkozott fel a költségvetés mellett. A gondolatok, amelyeket el fog mondani, Széchenyi István gondolatainak jegyében állanak. Széchenyi működése és gondolkodása most is komolyan és véresen aktuális. Ugy érzi, hogy száz év óta semmi sem történt e gondolatok megvalósítása tekintetében. Ha méltók akarunk lenni Széchenyi emlékezetéhez, igyekeznünk kell megvalósítani az ő törekvéseit. Ennek lényegét abban látja, hogy a nemzet lelkiismeretét, minden faji és nemzeti erényét kell felkeltetni és megerősíteni. Ki kell irtanunk a nemzetfenntartó magyarság minden belső ellenségét és azok eszközeit. Szóváteszi a nemzetgyűlés elnökéhez intézett nyílt levelét, amelynek megírásakor nem vezették személyi motívumok, épp azért nem is válaszol a személyes invektívákra. A múlt tanulságait levonva a nemzetnek ellenségeivel szemben kiméletesnek lenni nem szabad. Sajnálattal állapítja meg, hogy Széchenyi István prófétai érzülettel látta a zsidó veszedelmet. Majd kifejti, hogy a nemzetgyűlés elnöke maga is mondta, hogy nem belső meggyőződésből, hanem csupán politikai okokból változtatta meg az emléktáblán a rémuralom kifejezést. Most azt kérdezi, ki sértette meg jobban a nemzetgyűlés méltóságát, ő-e, vagy azok, akik rémuralom elé vezették a nemzetgyűlés elnökét? Nevezhetjük-e ezt az uralmat másnak mint rémuralomnak, amelynek nyomában romlás, pusztulás járt és kiszolgáltatta az országot ellenségeinek. Minden rémuralom alatt állott, amely megváltoztatta a valamikor hatalmas ország képét. Az emléktábla tehát a rémuralom gondolatának megtestesítője. Ugylátszik

a halottak sem nyugszanak bele a szöveg megváltoztatásába, mert a szöveg betűinek ékezetét nem lehetett eltüntetni és ma is ott van Tisza István emléktábláján.

Tegnap az egyik szocialista képviselő azt mondta, hogy Csáky miniszter szuronyhalommal jelent meg a miniszteri székben, míg mások papírvágó késsel üldögélnek helyükön. Ez a papírvágó mentalitás jellemző a szocialista pártra, amelynek nemzetközi pacifista felfogása legerősebb vörös terrortól változhatik, ha uralomra jut. Hivatkozik az orosz és a francia példákra. Elismeréssel emlékszik meg Viczián költségvetési felszólalásáról, aki lerántotta a leplet a szakszervezetek működéséről. A kormány régi ígéretéhez képest mielőbb nyújtsa be a munkavédelemről szóló törvényjavaslatot, hogy ezzel segítsen a szakszervezeti terrorral küzdő munkásokon. A szocialisták az első fizetési osztályba sorolták magukat és hathónapi felmondást biztosítanak azoknak, akik vezető szerepet viselnek a munkás szakszervezetekben. E miatt a munkások között elkeseredés tört ki, amelyet úgy oldottak meg, hogy a szakszervezetek kizárták az elégedetlen munkásokat, bolsevizmussal vádolták őket és a titkárok utján kérték a munkaadókat, hogy bocsássák el a szocialista pártból így kizárt munkásokat.

Lendvai beszédét nagy zaj kísérte és a szocialista párt legnagyobb része kivonult a teremből.

Lendvai beszéde további folyamán ismét sürgeti a munkásvédelmi törvényt. (Helyesítés a kormánypárton.)

A polgári házasság ellen

Eöry Szabó Dezső azt fejti ki, hogy a magyar parlamentnek nem szabad védelmébe venni Károlyi Mihályt, a magyar történelemnek ezt a sötét alakját, aki miatt a nemzetnek oly

sok kellemetlensége volt. Ezután a szanálás eddigi menetét bírálja.

Az egykerendszerrel kapcsolatban arra hívja fel a kormányt, hogy a sokgyermekes családokat segítse. Az egyik leghathatósabb védekezés az egyke ellen a polgári házasság eltörlése volna. Azt kívánja, hogy az ország külpolitikája az angolszász érdekszférába kapcsolódjék bele.

Reichel Richárd követeli a hadikölcsönök és az árvapénzek valorizálását. Majd a Balaton vidék viszonyairól és arról szól, hogy meg kell védelmezni a Balaton szépségeit.

Propper Sándor az októberi forradalmat igyekszik igazolni. Amikor Károlyi Mihály nevét említi, Kállay Tamás azt kiáltja: — az egész dísznö.

Esztergályos János: — A hang Kállay hangja.

Kállay: — Károlyi Mihállyal szemben semminő hang sem lehet erős.

Peidl Gyula: — Tiszteletes ember volt és most is az.

Kállay: — Akkor jöjjön haza.

Propper beszéde további során, Károlyi Mihály önfeláldozó munkásságáról szól.

Erdélyi Aladár: — Károlyi elkártyázta a vagyonát és harminc évre lekötötte a kereskedelmi banknak.

Propper: Nem Károlyi kezdeményezte a forradalmat.

Fráter Pál: — Maguk drestuálták az országot.

Propper: — Károly király is hozzájárult ahhoz, hogy a nemzeti tanács megalakuljon.

Huszár Dezső: — Károlyi Mihály kénszere alatt.

Propper: — Mindenki tolakodott a nemzeti tanácsba.

Kállay: — Ki az a mindenki?

Propper azt kéri, hogy az októberi forradalom szereplőit állítsák bíróság elé. Az áldozatkészséget a társadalom piramisának csúcán levők kezdték meg. Majd a Károlyi rezsim törvényeit olvassa fel, annak igazolására, hogy mennyit akartak tenni a nép érdekében. További beszéde során élesen bírálja a bíróság működését, amiért az elnök erélyesen rendreutasítja.

Majd Rakowszky belügyminiszterrel kezd élehangú vitát, amelynek folyamán Rakowszky kategorikusan kijelenti, hogy minden kérdést mindenkivel szemben a törvény szelleme szerint bírál meg.

Propper kijelenti, hogy a kormány minden ténykedése a demokratizmus ellen irányul. Azt hangoztatja, hogy egész Eueópában mindenütt demokratikus kormányok uralkodnak, csak Magyarországon nem.

Beszéde végén Propper határozati javaslatot terjeszt be az államfő kérdésének eldöntése céljából. Rendeljen el népszavazást a kormány. Az esküdtszék visszaállítását és hatáskörének kiterjesztését követeli. A javaslatot nem fogadja el. Az elnök napirendi indítványa után az ülés este hat órakor végetért.

Saját termésű

BOR

literenkint 10.— Dinárért kapható
Kamenička u. 16. sz. alatt.

MEGHIVÓ

A KATH. OLVASÓ- és GAZDAKÖR
f. hó 22-én vasárnap este 8 órakor (Epre-
ulica 18. szám alatt) saját helyiségében

TÁNCCAL EGYBEKÖTÖTT

KATALIN ESTÉLYT

rendez, melyre a Kör tagjait és azok vendégeit tisztelettel meghívja a **Rendezőség**

KISEBBSÉGEK

(—) Kisebbségi kérdés Lengyelországban. A Pragier, a Bukarestben idéző lengyel parlamenti delegáció egyik tagja a lengyelországi kisebbségi kérdésről a következőket mondotta egy kolozsvári magyar lap munkatársának:

— Lengyelország 28 millió lakósa közül a lakosság egy ötödrésze tartozik a különböző faji, vallási és nemzeti kisebbségekhez. Abban minden lengyel politikai párt egyetért, hogy a kisebbségek számára a legszelebbkörű politikai és szabadságjogokat kell biztosítani. Ezen a téren persze a baloldali pártok programja megy a legtovább. A lengyel demokrácia a tömegesen együttélő kisebbségek számára teljes nemzeti politikai és közigazgatási önkormányzatot követel és ilyen értelmű törvényjavaslatot terjesztett is a Sejm elé.

(—) „A kisebbségek jogait nem lehet a végrehajtó hatalom tetszésére bízni”. Bukarestből jelentik: Az „Adverul” mai száma hosszabb cikket közöl Popp Cs. parlamenti képviselő tollából. A szokatlanul tárgyilagos, józan és minden gyűlölködéstől mentes cikkből ezeket a figyelemreméltó részeket közöljük:

A kisebbségi jogok kérdése főleg az oktatásban, a közigazgatásban és a bíraskodásban merül fel. Lehetetlen, hogy ezen a három főteren a kormányzati intézkedések, rendeletek határozzanak. A kisebbségi jogait nem lehet a végrehajtó hatalom tetszésére bízni, hanem egyedül a törvényhozó hatalom illetékes arra, hogy egységesen szabályozza a kérdést. Ez az egyetlen mód, hogy a kisebbségek kérdése véglegesen megoldható legyen. Első sorban,

az oktatás terén

áll így a dolog. Az 1924. évi elemi oktatási törvény csak az állami kisebbségi iskolákról intézkedik. Angheliescu híres magánoktatási javaslatát, amely a szenátusba már átment, elveszi a felekezeti iskolák nyilvánossági jogát és az állam által tűrt magániskolákká degradálja ezeket.

— Hasonló a helyzet — folytatja Popp képviselő — a közigazgatás terén is.

A kisebbségeknek mai alárendelt helyzetében egyetlen kompenzációja az lehetett volna, ha megfelelő érvényesülésre juthatnak a megyei és községi élet terén. A közigazgatási törvény 400 §-a közül egyetlen-egy intézkedik a kisebbségi nyelvekről, a 398-ik, amely azt mondja, hogy a legfőbb közigazgatási tanács (értsd a kormány jegyzője meg a cikkíró) fog határozni afelett, mennyiben szükséges a lakosság és községi adminisztráció közti érintkezés megkönnyítése a kisebbségi nyelvek használatára. Mindössze ennyi az, amivel a kormány kielégíthetné vélt a kisebbségi nyelvek jogait.

Valóságos rekord ez a kisebbségi jogok törvényhozása terén és messze elmarad a magyar nemzetiségi törvénytől.

Valóságos szégyen és a kisebbségekkel szemben tanusított, annyiszor dicsért nagylelkűségünk ellen intézett merénylet.

— A kisebbségeknek nem adtak jogot a bíraskodásban sem.

Iskoláik, nyelvük ma is a miniszteri személy tetszésére vannak bízva s a periferiákon tapasztalható önkényességeknek és visszaéléseknek nincs semmi törvényes alapjuk.

A román állam konszolidációjának érdeke, hogy ennek az immorális és veszedelmes helyzetnek véget vessenek.

Garantált tiszta fehér

kőszó

és finoman őrölt kőszó, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad

Futočki put 66. Telefon Interurban 534.

ITELET A MÁRFFY PÖRBE

A tábla felmentette Márffy-t a bombamerénylet vádja alól

A tárgyalás során nem bizonyították be, hogy Márffy és társai követték el az Erzsébetváros Kaszinó elleni bombamerényletet — Márffy-t hat évi fegyházra ítélte a tábla — A többi vádlottat is csak 20-30 napi elzárásra ítélte

Budapest, november 18. A budapesti királyi ítélőtábla ma délelőtt hirdette ki a Márffy perben az ítéletet. Az ítélet kihirdetést óriási érdeklődés előzte meg. A szigorú ellenőrzés mellett a tárgyalóterembe beengedett közönség még a kora délelőtti órákban teljesen ellepte a nagyterem padjait. Amikor a bíróság megjelent, a tolongás szinte életveszélyessé vált. Már a táblai főtárgyalás során, sőt már előbb a tábla által erlendelt bizonyítás kiegészítése során bizonyossá lett, hogy az erzsébetvárosi bombamerénylet vádja összeomlik.

Halotti csendben hirdette ki a táblai tanács elnöke az ítéletet, amely Márffy Istvánt, az erzsébetvárosi bombamerénylet, valamint a Rassay Károly és Miklós Andor elleni bombamerénylet vádja alól felmenti, ennek ellenében gyilkosság kísérlete a francia követség ellen, közszendhaborítás és egyéb büncselekményekért hat évi fegyházra, tízévi hivatalvesztésre és egymillió korona pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetéséből egyévet és tizenegy hónapot kitöltöttnek vett. Trenka vádlottat hasonlóképp felmenti a bombamerénylet vádja alól, de ugyanazon címen mint Márffy-t egyhónapi elzárásra és másfél millió korona pénzbüntetésre ítélte. Szász Józsefet husznapi elzárásra és másfél millió korona pénzbüntetésre ítélte. Márffy kivételével a többi vádlott büntetését kitöltöttnek vették és a tábla erlendite Márffy kivételével a többi vádlott szabadlábrahelyezését.

Az ítélet indokolása megállapítja, hogy a törvényszék a Márffy vezetése alatt álló csoportot közveszélyesnek jelentette ki. Olyanoknak, akik a különféle merényletek egész sorozatát tervezték és hajtották végre. Ezzel azt jelentette ki a törvényszék ítéletében, hogy ezeket a büncselekményeket is ők követték el.

Nem zárkózott el a királyi ítélőtábla attól sem, hogy a vérbíróság jogkörével és szervezetével foglalkozzék. A törvényszék ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy a gyanús körülmények között eltűnt és öngyilkossá lett Kasnyik halála a vérbíróság működésével van összefüggésben. Erre vonatkozólag semmiféle adatot nem talált a királyi ítélőtábla. A vádlottak azzal védekeztek, hogy a rendőrségen bántalmazták őket. A törvényszék megállapította, hogy ennek érdembeli elbírálása nem tartozik a bíróság elé, mégis érdemben elbírálta a bántalmazások ügyét. Most már a királyi ítélőtáblának azzal kell foglalkoznia, hogy ezen az alapon a nyomozás adatai elfogadhatók-e vagy sem. A törvényszék álláspontja szerint még csak valószínűsíteni sem sikerült a vádlottaknak azt, hogy őket bántalmazták volna és a rendőrségen a beismerő vallomást erőszakkal csikarták volna ki. A törvényszéknek ezt az álláspontját a tábla nem teszi magáévá, több tanu vallomása cáfolta ezt a tábla előtt. Márffy és Varga ballábukon sérüléseket szenvedtek. A tábla arra a meggyőződésre jutott, hogy ha ezek a vallomások nem is fogadhatók el legteljesebb mértékben a vádlottak panasza mellett a bántalmazás tekintetében, mégis megfontolás tárgyává teendő ezek a vallomások.

A királyi ítélőtábla nem talált semmiféle megbízható támpontot arra nézve, hogy tényleg

Márffy, Marosi és társai követték volna el az erzsébetvárosi kör elleni merényletet. Ez megnyugtató módon bizonyítva nincs, még az erre irányuló szövetkezést sem látta bebizonyítottak a királyi ítélőtábla. A törvényszék ítélete szerint megállapították, hogy Marosi az anyjával való találkozás után megtört és mindent beismert, a tábla azonban nem találta igazoltnak, hogy ez a beismerés tényleg mindenre vonatkozott volna. A törvényszéknek ez az állásfoglalása a nyomozást vezető Schweinitzer József rendőrkapitány vallomása alapján történt. A tábla vizsgálat tárgyává tette ezt a megállapítást, mit ismert be Marosi Herczeg Józsefnek a kör portásának szerepéről. Egyedül Radó vallomása adott terhelő adatokat, ezenkívül a portás bűnösségét semmiféle bizonyítja. A törvényszék megállapításának tengelyében egyedül Radó vallomása volt a hiteles kufforrás.

Az ítélet, valamint a magas nivón álló indokolás jogászai körökben általános elismeréssel találkozott.

A királyi ítélőtábla ténynek fogadta el azt, hogy Márffy április 2-án Kismegyeren tartózkodott, ott egy táviratot a táviratkönyvbe sajtókezűleg bejegyzett, utána templomba ment, mise után pedig Kőszegre utazott. Márffy kétséget kizáróan Kismegyeren töltötte a vasárnapot, nem lehetett tehát vasárnap délután Budapesten. A tábla véleménye szerint a törvényszék hibát követett el, amikor elutasította Márffy alibi-igazolását, az iparbankban való időzését illetően. Az iparbank tisztviselői igazolják, hogy Márffy hétfőn egész nap a bankban volt és, hogy mindig jól öltözködött és rendesen borotválkozott. A tábla tehát nem fogadhatta el Elek Hugó vallomását, amely szerint egy borostáskepű fiatalember érdeklődött a körben hétfőn délután. A Rassay és Miklós-féle tervezett bombamerényletek ügyében a tábla a törvényszék megállapítását nem fogadja el. A bombák teljesen alkalmatlanok voltak a gyilkosság végrehajtására. Ezek az eszközök legfeljebb mint súlyos fenyegető eszközök szerepelhetnek. Az indokolás befejezése után az ügyész kijelenti, hogy az ítélet ellen semmisségi panasszal él és kéri, hogy a felmentett vádlottakat továbbra is tartsa fogságban a bíróság. Márffy kijelenti, hogy az ítélet ellen semmisségi panasszal él. A többi vádlott megnyugszik az ítéletben. Márffy védője kéri, hogy biztosíték eltenében helyezték szabadlábra, az ügyész ellenzi a szabadlábra helyezését. A bíróság csak Márffy-t tartja fogságban és a többi vádlott szabadlábra helyezését rendeli el.

* * *

A tábla épülete előtt és annak környékén óriási tömeg várta az ítélet kihirdetését. Márffy és társainak felmentése a magyar fővárosban szinte pillanatok alatt terjedt el, s azt a legkülönbözőbb érzelmekkel fogadták. A magyar főváros lakosságának többsége, amely ma teljesen a fajvédelem programja mellé állott, tüntető lelkesedéssel fogadta a felmentés nem váratlanul érkezett hírért, amely a magukat liberálisoknak nevező pártcsoportokban és a szocialistáknál erős lehangoltságot idézett elő. A Budapesten este megjelenő lapok egyébként hű kifejezői ennek a hangulatnak.

Február 15-ig üritik ki a kölni zónát

Páris, november 18. A Temps brüsszeli tudósítója jelenti: A kölni zóna kiürítésére megállapított időben, amely december 1-től 1926. évi február 15-ig terjed, azokat a belga csapatokat, amelyek a Rajna görbületétől és a belga határtól legtávolabb állomásoznak, való-

színűleg előbb Kreefeldbe, majd Belgiumba vonják vissza. A belga megszállóereget, amely jelenleg egy hadtestből áll, egy gyalog hadosztályra csökkentik, de az is lehetséges, hogy mindössze egy gyalog ezredet és egy könnyű dandárt hagynak vissza.

Az angol trónörökös és a bubifrizura

Az amerikai új megváltó Hatalmas világitótorony repülők részére

Az amerikai lapok hosszasan tárgyalják a welsi herceg utazását s mint érdekes epizódot említik meg azt a beszélgetést, amely közte s egy johannesburgi modern hölgy között folyt le. Mikor a herceg Johannesburgban tartózkodott, nagy estélyt adtak a tiszteletére, amely alkalommal az egyik táncosa azt a kérdést intézte hozzá, vajjon mit tart a „modern” hölgyekről? Mire a herceg mosolyogva azt felelte, hogy az attól függ, hogy mit értenek a „modern” szó alatt. Ha ugyanis „modern” elnevezés a bubifrizurás, kurtaszoknyás, cigarettázó, férfiasan öltözködő, hányveti modoru és szerénység nélküli nőket értik, úgy a „modern” nők a legkevésbé sem hivatkozhatnak rá.

A herceg ezen elítélő nyilatkozata a bubifrizurás nők közt nagy megrökönyödést keltett s sokan a nőies nők diadalának tartják az angol trónörökös ezen kijelentését.

Új megváltó

Mig az amerikaiak ezen tündödnék, már is egy újabb szenzáció támadt a yankeek között: fellépett a második megváltó. Jose Vespaciano-nak hívják. Egy kis szegényes viskóban lakik, amelynek butorzatát sajátkezűleg faragta. A követői többnyire öreg anyókák és férfiak, akiknek a bibliából tart beszédeket s akik ezért őt eltartják.

Megjelenése hatástkeltő. Sötétfekete szemével szinte uralkodni látszik hallgatóságán. Ruházata bő fehér vászon tógából áll s olyan benyomást tesz, mintha most lépett volna le valamelyik templom színes üvegű ablakának szentjei közül.

Mivel azt hirdette, hogy ő az Isten fia s a rendőrséghez több feljelentés érkezett ellene, letartóztatták. Elfogatása után egy újságírónak a következő nyilatkozatot tette: A történelem megismétli önmagát. A mostani emberek nem tűrik, hogy a keresztény vallás a béke és szeretet tanát hirdesse, mert ész nélkül vetik magukat a földi isten karjába s a Mammont és a Vénust követik. Én nem sértődöm meg ellenségeim viselkedése miatt, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek. Egyelőre a rendőrség fogdájában azon elmélkedik, hogy jobb lett volna nem felcsapni megváltónak.

Verseny a nappal

Ez is csak Amerikában lehet. A pittsburgi híres egyetem egy hatalmas világitótoronyt készült emeltetni, amely repülők részére irányjelzőül szolgálna.

A világitást egy hatalmas lámpa szolgáltatná, amelynek egyik végén egy órlási lencse volna, a másikon pedig egy homoru tükör. Ezzel úgy remélik, hogy sikerül egy olyan fényforrást előállítani, amelynek 450.000.000 gyertyafény ereje volna.

A világitótorony magassága 680 láb. Ugy remélik, hogy az így előállított fényforrás 80 mérföldnyi vastag ködburkolaton is képes áthatolni.

Nappal a világitótorony fénylő meszköteje szolgál irányítóul a repülők részére.

(i. r.)

Kinos incidens a nagykövetek értekezletén

Newyork, nov. 18. Nagy feltűnést keltett a „New York Herald” egy távirata, amely a nagykövetek keddi értekezletével foglalkozik és egy kinos incidensről számol be, amely Fosch marsal és a nagykövetek között játszódott le a tanácskozáson. Fosch marsal ugyanis a nagykövetek döntő kérdésére, hogy Németország teljesítette-e leszerelési kötelezettségét, „nem”-mel válaszolt. Amikor a nagykövetek erre kijelentették, hogy Németország a még fennmaradó kötelezettségeinek feltétlen eleget fog tenni, Fosch megjegyezte, hogy ez egyáltalán nem bizonyos. A tárgyalás további folyamán,

amikor a kölni zóna kiürítése került szóba, a marsal már megtagadta a további felvilágosítások adását és kijelentette, hogy a nagyköve-

tekre bizza a döntést. Azután hirtelen felállt és azzal az ingerült megjegyzéssel, hogy ő ugyanis csak technikai tanácsadó, elhagyta a ülést.

A BEOGRADI RENDŐRSÉG VESZÉLYES BETÖRŐBANDÁT FOGOTT EL

A beogradi strandfürdő rejtelmes lakói

A „Mozivirág” letartóztatása — Egész áruarzenált fedeztek fel a strandfürdő kabinjaiban

A beogradi rendőrség már napok óta egy veszélyes betörőbanda után nyomozott, amely Beograd legforgalmasabb helyein a legvakmerőbb betörések egész sorozatát követte el. Legutóbb ismeretlen tettesek betörték Todorovics Zsiván teraziai csemegeüzletébe, ahonnan rengeteg élelmiszert, déligyümölcsöt, konzerveket és csokoládét loptak; két nappal később ugyancsak a Terazián betörték egy bőrkereskedésbe és egy villanyfelszerelési üzletbe, ahol ugyancsak nagymennyiségű árut zsákmányoltak. A betöréseket rendszeren éjjel követték el és valóságos művészzellett törték fel a hatalmas zárrakkal és biztosító szerkezetekkel ellátott üzletek ajtóit. A rendőrség nagy apparátussal fogott hozzá a nyomozáshoz, de a tettesek nyomára nem tudott jutni, míg tegnap egy véletlen találkozásból kifolyólag az egész betörőbanda kézrekerült. A szenzációs esetről a következő adatok állnak rendelkezésünkre:

A „strandfürdő” gyanus lakói

Vuics Milán, a beogradi rendőrség tisztviselője tegnap reggel a dunai strandfürdő bérlőjével találkozott az uccán.

— Mi újság? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— Eppen most érkeztem a fürdőből — válaszolta a bérlő és a holmimat viszem haza. Hanem micsoda furcsa alakok telepedtek most le a fürdő környékén! Bizonyára lakásnélküli szegények.

— Hogy hogy? Erről én nem tudok semmit. Mit csinálnak azok a fürdőnél?

— Eszrevettem, hogy valami ládaféléket szállítottak oda csónakon — válaszolta a bérlő. Alighanem a városból költöztek oda, mert nincs lakásuk.

— Ez nagyon érdekes! Köszönöm az információkat.

Ezzel elsielt a rendőrtisztviselő, egyenesen a dunapartra, hogy szemügyre vegye a furcsa társaságot. Ahogy azonban a danaparthoz ért, az árvíz következtében olyan hatalmas víztömegek választották el a fürdőtől, hogy csak csónakon lehetett elérni a strandot.

A rendőrtisztviselő nyomban a rendőrségre telefonált, ahonnan azonnal több detektív sietett a helyszínre. A detektívek egy cső-

nakot keritettek és a fürdő felé eveztek. Ahogy a parthoz értek, egy fiatalember szállt partra, aki különböző csomagokat hozott magával. A rendőrtisztviselő megállította:

— Honnan jössz?

— A fürdőből — válaszolta a fiatalember. Apám halászműber.

— Es van-e ott még több halász is?

— Hogyné. Eppen most ebédelek.

A „mozivirág”

A detektívek azonnal a jelzett helyre siettek. Egy fürdőkabin előtt nagyobb társaság ült. Ebédeltek. Előttük terített asztal, az asztalon sonka, szardínia, héring, szalámi, csokoládé, bombon és legfinomabb borok. A rendőrtisztviselő felkiáltott:

— Kezekkel fel!

A meglepett társaság felugrott.

Egyesek a Dunába akartak ugrani, de a reájuk irányított revolvercsövek előtt meghökkenek. A detektívek egy atlétatermetű csibészhez ugrottak, akit azonnal lefogtak. Ez volt a banda feje, akit már régóta köröznek. A társai csak úgy szölitették, hogy „Mozivirág”.

A rendőrtisztviselő most már tisztában volt azzal, hogy egy veszélyes betörőbanda került kézre. A rengeteg csemegeáru után itélve nyomban világos volt előttük, hogy csak ezek a csibészek vihették végbe a Todorovics féle betörést is. A detektívek azonnal árkutatták a kabinokat, ahol valóságos áruarzenált fedeztek fel. Női és férfi bundákat, cipőket, selyemruhát, szöveteket, élelmiszereket. A banda vezetője „Mozivirág” volt, akinek a valódi nevét még most sem tudta megállapítani a rendőrség. A bandát előállították és „Mozivirág” mindent bevallott. Az említett betöréseken kívül még körülbelül 20 betörést ismert be.

A lopott holmit rendszerint csónakra rakták és a strandfürdőre vitték, ahol a kabinokban raktározták el. A strandfürdő volt a buvóhelyük és sejtelmük sem volt róia, hogy felfedezik, olyan biztonságban érezték magukat az elhagyott strandfürdőn. A „holt szezon” alatt nagyszerű rablótanyának bizonyult a dunai strand.

A rendőrség most a többi cinkostársakat keresi.

Zártkörű radikális beszámoló

a bajmoki jegyző magánlakásán

Lesz-e mégegyszer magyar bíró Bajmok községben? — Mivel vádolja a bajmoki radikális klub elnöke a községi előljáróság több tagját

Bajmok községben e hó 15-én tartották beszámolójukat dr. Radonics Jován a subotcai kerület listavezetője és a pénzügyi bizottság elnöke, továbbá Jurics Márko járási képviselő. Noha a lapok közlései is hírül adták hogy a két radikális képviselő beszámoló köruton van, Bajmokon az utolsó óráig gondosan eltitkolták érkezésük idejét, pedig olyan illusztris képviselőnek a kijelentéseire mint dr. Radonics pártkülönség nélkül kíváncsiak voltak a bajmokiak.

Vasárnap kora reggeli órákban egyes polgárok álmait a községi hajdúk zavarták meg beidézvén őket a bíró parancsára délelőtt 9 órára a község háza tanácstermébe. Csak itt tudták meg a polgártársak, hogy ők a beszámoló hallgatóságául vannak „meghiva”.

A község háza tanácstermébe mintegy 100—120 ember fér be. Idéztést 60—70-en kaphattak. A februári választásokon kétszázán szavaztak a radikálisokra, az ellenzékre pedig kétezren. Így aztán nem adatott mód minden radikális hívőnek meghallgatni a pártjabeli szeretett képviselőjét. Sőt a meghívottak között éppen a radikális volt a legkevésbé.

Patarcsics Grga községi bíró és Beslics Lázár Földbirtokos a kiket a mulatságos rendezés értelmi szerzőiül tartanak, a községi szavazó polgárok közül tiznél többet aligha számíthatnak követőiknek, őket kettőjüket éppen a szlávok — lett legyen az radikális vagy demokrata — gyűlölik legjobban.

Patarcsics és Beslics nem is merték a radikális párt hivatni „megidézni” a beszámolóra, mert azok Budánovics Stipónak, a bajmoki radikális klub elnökének a követői.

Budánovics Sztipó bűnvádi feljelentést tett (több szenvedő társával együtt a kiknek hasonló sorsban volt részük) „egyes előljárósági közegek ellen” mert aug. 23.-án az országos vásári közönség szemeláttára minden ok nélkül véresre verte őt a rendőrség és aztán bebörtönözte. (Azt az aljegyzőt a ki a brutalitást mérsékelni akarta állásától sürgősen felmentették).

Ezek az előzmények teszik érthetővé hogy miért „felejtették” el meghívni a radikális párti képviselőket beszámolójára a radikális klub elnökét — a ki pedig aznap allandóan a köz-

ségháza körül ólalkodott — és követőt.

Hogy a radikálisok hiányát pótolják megidéztek a német párt, és magyar párt hívei, de számarányukhoz képest feltűnő nagy számban a község zsidó polgárai.

A képviselők délelőtt nem érkeztek meg csak délután 3 órakor.

A beszámolót a tervtől eltérően nem a község háza tanács termében tartották meg, hanem a jegyző magánlakásának egyharmadrész akkora előszobájában.

Hogy ezzel a nagyobb zártkörűséget akarták-e kidomborítani, vagy hogy a megcsappant érdeklődőknek a egyharmad része akkora szoba is elég volt — nem tudni.

A beszámoló beszédekből kevés szivárgott ki, csupán a panaszokról.

Ez a szűkkörű társaság a saját kebeléből a panaszok előterjesztésére 2 magyart és 2 németet küldött ki a kik kérték, hogy a Patacsics Grga mostani bíró által kinevezetett előjáróságot és képviselőtestületet mentsék fel és helyettük a lakosság számarányának megfelelően az új képviselőtestületben és előjáróságban mindhárom nemzetiség képviselve úgy mint a háború előtt.

A képviselők megígérték ennek a teljesítését csak jelöljék ki a „kinevezésre alkalmasakat”. Bunyevác lesz a bíró, német lesz az albíró. Arra a kívánságra hogy legyen már egyszer magyar a községi bíró, hiszen a község fele magyarjaink. Eddig főképpen bunyevác bírót neveztek ki. Egyszer német is volt csak még magyar nem, A panaszosok azt a választ kapták a mit már 7 év óta mindig: „Ez most új ciklus”.

Ilyen egy bajmoki „radikális beszámoló”. Mellőztetésük miatt az igazi radikálisok kilépni készülnek a radikális pártból.

Kiraboltak egy vonatot

Kétszáz millió lírát raboltak el egy olasz vonatról

Rómából jelentik: A Róma-Milánó-i gyorsvonaton mint egy bolognai távirat jelenti, vakmerő rablótámadás történt. A Banca D'Italia két hivatalnok a leplombált bőröndökben kétszázmillió lírát vitt különféle bankjegyekben és idegen valutában. Egy elsőosztályú kocsiszakkaszban helyezték el a nagy összeget. Éjszaka arra ébredtek, hogy idegenek járnak a kupéban. Mire fellármázták az utasokat, senki sem volt az egész kocsiiban, de az egyik bőröndöt felnyitva találták. A vasuti személyzet és a vonat utasai vészjelet adtak, mire a vonat megállt és két kocsi között az ütközőn megpillantottak egy kucorgó embert. Atkuttatták az egész vonatot és még három vasuti fából fogtak el. Mindössze negyven ezer líra volt náluk bankjegyek kötegekben.

Egészséges gyomornak is haszná!

Ugmándi

keserűvíz. Kötő étvágyat, nagyszerű közérzetet és munkakedvet jelent.

GAZDASÁGI KÖNYVJEGYZÉKET

három dinár postabélyeg beküldése ellenében küld **GARAMSZEGHY DEZSŐ** könyvkereskedő, **NOVIVRBAS.**

Pléh sparherdek, dobkályhák
nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS
Novisad, Željeznička ul. 38.

HIREK

1925. November 19. Csütörtök

Római katolikus: *Erzsébet*. Protestáns: *Erzsébet*. Gör.-keleti: *Pál*. A nap kel reggel 7 óra 10 perckor, nyugszik 4 óra 20 perckor. A hold kel 10 óra 14 perckor, nyugszik 19 óra 29 perckor. Nemzeti Színház: Sonjkin ur főnyereménye. Apolló mozi: A tizparancsolat.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban az idő téliesre fordul. A szelek erősödni fognak és 10—15 méter sebességűek lesznek. Ködös és felhős is lesz és csak helyenként fog kiderülni. Csapadék csak kevés mértékben fog fellépni, havazás még egyelőre nem lesz. A hőmérséklet még süllyedni fog és a fagypont körül fog forogni.

— **Egyházmegyei hírek.** Zichy Gyula gróf kalocsai érsek, miután a múlt hetekben letette a pápa magyarországi követének, Cesare Orsenigo c. érsek, pápai nunciusnak kezébe az érseki esküt és hitvallást, Mindenszentek napján megtartotta az érseki székbe való ünnepélyes beiktatását.

— **P. Rosty emléke.** A kalocsai főgymnázium tanulói között mozgalom indult meg arra, hogy megfestetik P. Rosty Kálmánnak arcképét. Ezzel akarrják leróni volt tanítványai hálójukat iránta és egyuttal buzdításképpen odaállítani az újabb generáció elé a nagy vezető, az atyai jóbarát példaképét.

— **Zarándoklat a Szentkapuk bezárásához.** A pesti Katolikus Szövetség most rendezi a pompásan és nagy körültekintéssel összeállított hat zarándoklat után az utolsót a szentkapuk bezárásához. A zarándoklat december 16-án indul el és 30-án tér vissza.

— **A Markovics ügy befejezése.** Dr. Markovics Giga fegyelmi ügyében ma fog határozni a fegyelmi választmány, dr. Prodánovics Mihály városi tiszti főügyész javaslata alapján.

— **A jövedelem és vagyonadó bevallásának határideje.** A novisadi tartományi pénzügyigazgatóság közli: A pénzügyminiszter ur új határidőt tűzött ki az 1925. évi jövedelem- és vagyonadó bejelentésére, azok részére, akik eddig még nem tettek eleget kötelezettségüknek. Az új határidő 1925. december 15., aki eddig a határnapig nem adja be jövedelem és vagyonadó vallomását, annak bírságot kell fizetnie.

— **Ülést tart a novisadi árvédelmi bizottság.** A Duna mellékfolyóinak áradása nem maradt hatás nélkül a Dunára sem. Novisadon a Duna, egy hét alatt két méterrel emelkedett és miután további emelkedés várható, a városi tanács szükségesnek látta ma délután 5 óra összehívni az árvédelmi bizottságot, hogy megbeszéljék azokat a védelmi intézkedéseket, amelyeket foganatosítani kell az esetleges veszedelem elhárítására.

— **Elsőrendű tűzifák,** legjobb porosz szalon kőszén és gázkoksz házhoz szállítva, legolcsóbban kapható Schwarz Testvéreknél Novisad, Haltér 11. sz. 1—0 2018.

— **A szlovák ébredők kiakarják üzni a cseheket Szlovénországból.** Pozsonyból jelentik: A szlovák egyetemi hallgatók, akik fascista fekete ingben voltak, tegnap este tüntetni akartak dr. Ivánka Milán nemzeti demokrata politikus lakása előtt. A tüntetésre Ivánkának az a beszéde adott okot, amelyben a „magyar disznó” kifejezést használta. Az egyetemi hallgatók ezért a kijelentésért elégtételt követeltek.

Minthogy Ivánka ebben az időben nem tartózkodott a lakásán, a tüntető fiataiság a Redout kávéház elé vonult, ahol Ivánka Kállay miniszterrel együtt ült az asztalnál. Heves szóváltás támadt Ivánka és a diákok között, akik szlovák ébredőknek nevezték magukat és céljuknak a cseheknek Szlovénországból való kiűzését mondták. A szócsata közben a diákok lármázni kezdtek, majd néhány poharat és márványasztalt összetörttek. Végül is Ivánka kénytelen volt kijelentésért ünnepélyesen bocsánatot kérni, mire helyreállt a nyugalom. A tüntetés, amelyen több mint kétszáz diák vett részt, éjjel két óráig tartott.

— **A képesített kőműves és ácsmesterek** vojvodina szlovénországi novisadi szociális folyó évi november hó 19 én csütörtökön este 6 órakor összerétekezletet tart az lpartestület helyiségében.

— **Megszűnik a horgosi vasuti komisszariátus.** Ertesülésünk szerint a belügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy a horgosi határkomisszariátust megszünteti és ennek teendőjét a szubotica-ra fogja bízni. Minden nap a délutáni vonattal Horgosra kijönne a szubotica komisszariátus egyik tisztviselője, aki ellenőrizné az ugyanakkor érkező szegedi vonat utasainak utlevelét és visszautazna az öt órakor induló szegedi vonattal, amelynek érkezése előtt indul vissza a szegedi magyar vonat, amelynél a kiutazók utlevelének ellenőrzésére is bőséges idő áll rendelkezésére. Mások szerint ez a külügyminiszteri terv azzal van összefüggésben, hogy talán a szegedi magyar vonat be fog futni Szubotica-ra és így feleslegessé válik a horgosi komisszariátus.

— **A Beltéri Kath. Kör** f. hó 24-én, szerdán este műsoros táncestélyt rendez, melyre a kör tagjait ezuton hívja meg a Rendezőség.

— **A rendőrség a közérkölc megvédéséért.** A novisadi rendőrség elhatározta, hogy kiutasítja Novisadról mindazon rendőri felügyelet alatt álló nőket, akik a város belső területén laknak.

— **Nemzetiségi miniszterek is lesznek az új lengyel kormányban.** Varsóból jelentik: Befejezettek tekintik azokat a tárgyalásokat, amelyek az új kormány programja tárgyában folytak. Skrzynsky többek között tárgyalta a zsidó, a német és az ukrainai csoporttal is. Valószínűnek tartják, hogy a zsidó és a német csoport szintén résztvesz a kormányalakításban. A miniszter most a Belvederébe megy, hogy beszámoljon tárgyalásai eredményéről a köztársaság elnökének, majd tovább folytatja a megbeszéléseket a miniszteri tárcák szétosztásáról. Általánosságban az a vélemény, hogy Skrzynsky fáradozásai pozitív eredményre fognak vezetni.

— **Két cigánykaraván csatája Horgoson.** Az unatkozó martonosi cigánykaravánok a múlt héten fejszedték sátorfáikat és utnak indultak Horgosnak, hogy testvéreiknél látogatást tegyenek. Arra számítottak, hogy a találkozás öröme két-három napig vigadnak és aztán szép csendben visszamennek otthonukba. A látogatás vignak is ígérkezett, de a kiforrt királyhalmi murci kést adott a horgosi vendéglátók kezébe. A jövevények sem maradtak télenek, összeütközésre került a sor. A küzdelem után négy-öt cigány megsabdalt szájszállal, összehasogatott kézzel maradt a csataterén. Amikor a faluból hazafelé kódorgó cigány suhancok segítségével újabb támadást kezdhettek volna a vendégek ellen, ott termett a rendőrség is. A csatározókat összefogdosta és kikísérte az állomásra, ahol az iskolák számára érkezett néhány vagon fát kirakatta velük.

(x) **Novisadi Városi Jódos Gyógyfürdő R. T.** 1925. december hó 1-től 1926. február hó végéig fürdőmesterképző kurzust tart. Férfiak és nők jelentkezzenek a gyógyfürdő irodájában, ahol a feltételek megudhaók.

Egy filmnek sem volt még oly óriási sikere, mint

A TIZ PARANC SOLAT-nak!

— A noviszádi „Srpski Kralj“ szálloda fényesen berendezett éttermeit a legelőkelőbb közönség látogatja. Lukovics Veliszáv a szálloda tulajdonosa és „Boskó“ a népszerű üzletvezető szenzációs ujtással lepték meg a közönséget: az ételek és italok árát tetemesen lezállították. A közönség azóta tömegesen látogatja a vendéglőt, ahol különösen a Bouvier-féle páratlan minőségű „Tigermilch“ peccsenyebor okoz közfelfűtést. Az étteremben elsőrangú zenekar játszik Sárközy János vezetése alatt. A vendéglő reggel 4 óráig van nyitva.

(x) Erdélyi deszkák minden mértékben legjobban beszerezhetők a Lisic fatelepen a kanálison tul.

— A háboru utáni időkben fokozatosan látjuk a kereskedelmi körökben kifejlődni azt az igyekezetet, amellyel a kereskedő amellett, hogy vevőjét a legjobban szolgálja ki a vásárlókedvet fokozni óhajtja. Ezeknek az ujtásoknak azután lassan-lassan nemcsak az az előnyük van, hogy a vásárlókedvet fokozza hanem, hogy a publikum egy-egy szakmában levő céget megkedveljen. A D. D. Za Ekspluataciju Drva fakereskedő cég épp az elmúlt nyár folyamán lépett egy bizonyos mértékben szociális ujtással elő, akkor, amikor aprított bükkfa hulladékot 100 kg.-ként 38.— dinárért hozott forgalomba. Amint értesülünk most is a fenti cég jön egy újabb ujtással és vevőinek az olcsó és jó fa mellett kedvezményt és anyagi előnyt nyújt, mert ezentul minden hónapban a közjegyző közbejöttével kisorsol egy napot és mindenki, aki ezen a napon rendelte a fáját egy negyed öl fát fog ingyen kapni. Hiszük, hogy ez a kedvezmény és ujtás ismét csak osztatlan tetszést fog kelteni a közönség körében.

— Nyolcezerhatszáz dinárral megszökött egy sofför. Az A. E. G. noviszádi fiókjának pénztárnoknöje tegnap délelőtt 11 órakor 8623 dinárt, adott át Krizsák Istvánnak, a cég sofförjének, hogy azt fizesse be a Prva Hrvatska Stedionicanál. Miután féltizenkettőt nem jött vissza a sofför, gyanut fogott a pénztárnok és a bankba telefonált, hogy befizette-e a sofför a pénzt. A bankból azt választották, hogy nem. Az A. E. G. pénztárnoknöje azonnal megtette a feljelentést a rendőrségen, amely megindította a nyomozást a tolvaj sofför kézrekerítésére.

MOZI

(*) Tizparancsolat. A noviszádi Apolló-mozi tegnap este háromórás műsoron, zsufolt ház mellett mutatta be az amerikai Paramount-gyár gigantikus filmjét a „Tizparancsolat“-ot. Előző este a sajtó és meghívott vendégek gyönyörködtek ebben a hatalmas alkotásban, amelyben a művészi célkitűzés és a rendezői zsenialitás legszebb álmái testesülnek meg. A film a szó legszorosabb értelmében felülmulni látszik mindent, amit eddig ezen a téren alkottak. Ugy a sajtóbemutató, mint a premier közönsége a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott erről a csodálatos filmről, amely mint hatalmas gesztus, egy egész történelmet ölel át, hogy a vásznon elevenítse meg a tizparancsolat isteni kinyilatkoztatásának csodálatos történetét. Amit a filmtéchnika a fárások történetének, a zsidók kivonulásának és a Vörös-tengeren való átkelésének felelevenítésével produkál, az a csodával határos, és még fantáziával sem követhető. Áll ez különösen arra a jelenetre, amelyben a Vörös-tenger szétnyílik az átvonuló zsidók előtt. A színezett részek szinte eleven festményekként hatnak, s mint ilyenek kétség-telenül egyedül állanak az eddig készült színes filmek történetében. A felületes, összetakolt és bírálható tendenciájú filmek százai után valósgos felüdülést jelent ez a film, amelynek izgalmas történetét a jobb, a nemesebb, az erkölcsösebb felé mutató bibliai szellem lengi át. A „Tizparancsolat“ vasárnapig marad az Apolló műsoron. (cs)

Olvassa a Délbácskát!

ZENE

Goldsand Róbert kedden este tartotta beográdi hangversenyét és a sajtó megállapítása szerint valósgos művészi szenzációt kellett. Beethoven „Appassionatája“ és Schuman „Carneval“-ja után percekig zugott a taps, úgy hogy a művész kénytelen volt több ráadással lecsillapítani a közönség tomboló ünneplését. A kritika szerint egy páratlan fenomén bontakozik ki a gyermekművészből, aki Rosental iskolájának minden finomságát és plaszticitását sajátította el. Mi sem természetesebb, hogy most már a noviszádi közönség is óriási érdeklődéssel várja Goldsand hangversenyét, amely ma este fél 9 órakor lesz megtartva a „Sloboda“ nagytermében. Az est tiszta jövedelmét az „Ingyenkenyér Egylet“ jótékonyági alapja javára fordítják. Jegyek még korlátolt számban kaphatók a Lipkovics-trafikban és a „Slavia“ könyvkereskedésben. A Bösendorfer cég által szállított zongora Truppel Béla noviszádi zongora-és hangszerkereskedő tulajdona és ha a zongora idejére Noviszadra érkezik, akkor a Bösendorfer zongorán fogja produkálni művészetét; ha nem, úgy Blüthner zongorát keil használnia a művésznek. A Truppel-cég által megrendelt „Bösendorfer“ különleges gyártmány, valósgos remeke a világhírű Bösendorfer-féle zongoraiparnak.

SPORT

Az OSKV Suboticán játszik vasárnap a SAND-dal. A noviszádi csapat most igen jó formában van és a subocicai második helyezettel lejátszásra kerülő mérkőzése érdekesnek ígérkezik. A SAND különösen csatárok dolgában áll jól és ugyancsak megdolgoztatja majd az OSKV kipróbált közvetlen védelmét. A mérkőzés még abból a szempontból is nagy érdekességgel bír, hogy tavasz óta a két város futballtudásában milyen eltérések álltak be. Kétségtelen, hogy tavasszal Novisad volt a jobb, mert sorra verte kivétele nélkül az összes subocicai csapatokat. Azóta mindkét kerületben bezárult a bajnoki mérkőzések sora, most vizsgálják arról, hogy az elmúlt hónapokban ki volt szorgalmasabb.

Peikert állapota javul, ugyannyira, hogy rövidesen újra tréningbe áll. Ha régi formáját hamarosan visszanyeri, akkor Weisszel és Ilijával együtt nem sokban maradnának alul a beográdi válogatott halvesorral szemben.

11. számú sportrejtvény

Közli: Gyarmathy Valéria

15 éves
8

Megfejtési határidő november 25.

Megfejtés

A megfejtő neve és címe

A megfejtők között értékes jutalmat sorolunk ki.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralekban levő előfizetőinket és viszontelárúsítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska“ kiadóhivatala.

TÖRVÉNYSZÉK

Nyul helyett emberre lőtt

Sajkás Sentiván községben 1924. január 17-én az ottani vadásztársaság nagy hajtóvadászatot rendezett nyulakra. A vadászat délelőtt 9 órától délután 4 óráig tartott. Mikor már elég nyul került terítékre, a társaság visszaindult a faluba. A község felé vezető úton egyszerre feltűnt egy nyul és a faluba menekült a vadászok elől, akik természetesen üzöbe vették és több lövést adtak le reá, de egyik sem talált. A lövöldözést a faluban is folytatták, ami meglehetősen felverte a csendes falu nyugalmát és a lakosok az utcára siettek, hogy lássák a község utcáin rendezett vadászatot. Plenih Jakab kovácsmester ablakán át nézte a hajtóvadászatot, amikor Radics Paja lövései, amelyet a nyulnak szánt, Plenih Jakab szemébe furodt. Plenih szemét mütét utján el kellett távolítani.

A noviszádi törvényszék Gomirac tanácsa tegnap tárgyalta az ügyet. Radics Paja azzal védekezett, hogy nemcsak ő lőtt a faluban a nyulra, hanem mások is. A tanak azonban mind azt valották, hogy Radics golyója érte Plenih Jakabot. A bíróság ezért hanyagságból okozott súlyos testi sértés miatt egy havi fogházra 1000 dinár kártérítésre és a költségek megtérítésére ítélte Radics Paját. Az ügyész megnyugodott az ítéletben az elítélt azonban felebbezett ellene.

§ A kiszácsi malomtulajdonos vizsgálati fogságban. A vizsgálóbíró tegnap vizsgálati fogságba helyezte Kollár Mihály kiszácsi lakost, akit azzal gyanúsítanak, hogy felgyújtotta malmát.

§ Közokiratokat hamisított. Csakonica Zsiván zsabylai lakos ellen ez a vád merült fel, hogy közokiratokat hamisított. A zsabylai rendőrség ezért letartóztatta Csakonicit és tegnap bekísérte a noviszádi ügyészség fogházába.

Pápai konzisztóriumon készítik elő a szentév bezárását

Lesznek-e új bibornokok? — A „római kérdés“ még mindig elintézetlen

A szentév ünnepélyes befejezése az ősi szokásoknak megfelelőleg karácsony vigiliáján lesz és ez ugyanolyan külsőségek között fog megtörténni, mint a mult év karácsony vigiliáján megtartott megnyitás. Az ünnepségre már sok németországi egyesület bejelentette részvételi szándékát. A vatikáni Szt. Péter bazilikában maga a pápa zárja be a szent kaput és a másik három főbazilikában, a lateráni Szt. János templomban, a Santa Maria Maggioreban és a falakon kívül tekvő Szent Pál templomban a kijelölendő biboros legatusok végzik ugyanezt a szertartást egyidejűleg. Még ebben a hónapban pápai konzisztóriumra gyűl össze a bibornokok testülete és ezen a Szentatya kijelöli azt a három bibornokot, akik nevében a szertartást elvégzik. A pápai konzisztóriumon adja át ünnepélyesen a pápa a legutóbb kreált három spanyol biborosnak a biboros kalapot. Nagy kérdés egyelőre, hogy történn-e a konzisztóriumban újabb biborosi kinevezések. A biboros testület jelenleg 66 tagból áll, tehát csak hat üres hely van. A kardinálisok között ezuttal hosszú idő óta először az idegenek vannak többségben, akiknek száma a 32 olaszal szemben 34. Nem lehetetlen, hogy Ceretti párisi és Pacelli berlini olasz nunciusoknak bibornokká való kreálásával az arány egyelőre fog változni.

Nagy érdeklődést kelt egy egyházi, mint olasz politikai körökben Gasparri biboros államtitkárnak egy körlevele, melyet az olasz főpapság tagjaihoz intézett és figyelmeztette őket, hogy sem személyi sem egyházmegyei ügyben nem léphetnek érintkezésbe az olasz kormányval, hacsak erre előre ki nem kéri a pápai államtitkárság engedélyét. Ez a figyelmeztetés azt jelenti, hogy a Vatikán felfogása szerint a

„római kérdés“ még nincs elintézve azzal, hogy Mussolini kétségtelenül barátságos magatartást tanúsít az Egyház iránt és például a vallás-oktatásnak a népiskolákba való kötelező bevezetésével jelentős lépést tett előre. Ez azonban magában még nem expiálja az olasz állam részéről 1870-ben elkövetett jogfosztást és míg a „római kérdés“ nincsen megoldva, a Vatikán kénytelen az olasz állammal szemben eddigi álláspontját fenntartani.

Pályaudvarokon mindig követelje a „Délbácskát“

A dinár árfolyamai

Bécs	1255.—	Prága	59.96
Budapest	1269.—	Berlin	—

Nov. 18	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.215	—	—	177.25
Zürich	—	1089.—	1080.25	1928.—
Newyork	518.7/8	56.42	56.45	—
London	25.137	273.75	273.90	484.5/8
Páris	20.75	226.25	—	399.—
Milano	20.67	227.70	226.3/8	399.—
Prága	15.40	167.40	167.40	296.25
Berlin	—	1345.—	1343.—	23.80
Budapest	72.80	793.—	—	14.—
Brüsszel	23.60	—	—	453.50
Bécs	—	795.—	795.50	14.1/8
Bukarest	2.425	—	—	46.50
Amsterdam	—	—	2290.—	4024.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 november 18, 5 óra

Bécs	796.50	Prága	167.50
Páris	227.50	Zürich	1089.—
Milano	226.—	London	273.75
Newyork	56.43	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Zagrebi tőzsde

1925 november 18, 5 óra

Bécs	795.50	Prága	167.55
Páris	227.—	Zürich	1090.—
Milano	226.25	London	273.85
Newyork	56.44	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Chicago terményszke

1925 november 18, 10 óra

Buza		Tengeri	
December	157.1/8	December	76.1/8
május 1926	153.—	május 1926	80.1/8
Julius	133.7/8	Julius	81.1/8

Irányzat: buza, tengeri szilárd (AVALA)

KOMLÓOSZLOP BOGNÁRFA

2 és 3 éves kapható minden méretben

1999 **SZEMZŐ BÉLA, SUBOTICA** Brozova u. 2. Telefon: 269.

Novisadi terményszke

1925 november 18. (Hivatalos jegyzések)

Buza
bácskai Usancen d. k. kötés 240.—, 200 mm
bácskai 75, 2°, d. k. kötés 235.—, 300 mm

Tengeri
bácskai uj duplikát-k. kötés 92.50, 200 mm
bácskai III-IV. Kanális 100 százalék K. kötés 110.—, 1250 mm

bánati III-IV. Tisza kötés 130.—, 500 mm
bácskai szárított d. k. kötés 140.—, 200 mm
bánati duplikát kassza kötés 150.—, 200 mm
bánati szárított kötés 175.—, 200 mm
szerémi II. d. k. kötés 117.50, 500 mm
szerémi szárított XI. dk. kötés 142.50, 800 mm

Buzaliszt
bácskai nullás gg. kötés 425.—, 300 mm
bácskai nullás komb. dk. kötés 395.—, 200 mm
bácskai 5. kenyér d. k. kötés 300.—, 200 mm
Irányzat: változatlan

Szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

Egyetlen, legtökéletesebb soffőriskola

a **Pesenjanski-féle**, Novi Sad, Madjarska 53. Praktikus és teoretikus előadások különféle típusu automobillal.
Beiratkozás minden nap.
2108-1-12

50-100 dinár jutalékot fizetünk

Önök, ha 1 és 2 szoba-konyhás kiadó lakás-címeket közöl velünk — Parnogmlina ulica 10.

Árverés.

Tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy 1925. november 24-én délelőtt 9 órakor a novisadi pályaudvaron

nyilvános árverés útján

eladjuk a következő tárgyakat: Szénsav ereszték, kátrány (1280 kg.), különféle vas-árak, cinkfehér, szappan, papíraru, hordók, ruhák, csövek stb.

M. Bajzar

2318-1-2 az állomástőnök helyett.

elsőrendű, homokon termett, sárga akácfa-, továbbá **csontmentes**

sarokház

Három kétszobás és egy háromszobás lakásból álló

a belvárosban rendkívül olcsón eladó
2282 Cim a kiadóhivatalban 1-0

Eladó

egy fedeles **hintó**, egy nehéz és egy könnyű **teherkocsi**, valamint egy könnyű **Stajer**. Bővebbet: **BRANIMIR MIJATOVIĆ**

festékkereskedő, Novisad, Kralja Petra ulica 7. 2286-3x

Üzletmegnyitás!

Alulírott értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Ljubljanska (Szent István) ucca 16. szám alatti

Pántó-féle vendéglőt

átvettem, a mellette levő fűszerüzletet újból megnyitottam és a saját nevem alatt tovább vezetem. Elsőrendű borok és hideg ételek naponta kaphatók. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem és vagyok kiváló tisztelettel **Özv. Pántó-né**, tulajdonos

Biztos jövedelem!

Egy jól szortírozott **előnyomda** legujabb mintákkal, elköltözés miatt olcsón eladó

Özv. Schumakovics Istvánné

Novisad, Grobljanska ulica 42. szám 2311-3x

Önálló

villanyszerelők és segítők

valamint inasok felvételnek

Fischer Testvérek - Novisad,

Laze Kostića ulica 12. szám alatt

Az előrehaladott idény végett

öltönyöket és átmeneti kabátokat mélyen leszállított árban készít **havirészlettörlesztésre**

Grünberger, Kralja Alexandra u. 13

2312-1-2

Aki jól és olcsón akar vásárolni,
el ne mulassza és nézze meg

MILOŠ M. RALETIĆ, NOVI SAD

Kralja Petra ul. 2. Telefon 263. A püspöki palotával szemben

lévő legnagyobb divataruházát, ahol meg fogja találni a legmodernebb párisi ujdonságokat.

Női és férfi szövetek, plüsek (realskinok), modern, kabáthoz való selymek, bársonyok minden színben (kalapoknak is), **plüss-terítők, szövet-ágyterítők, függönyök, szőnyegek, paplanok** különféle minőségben és színben, selyem-, gyapju- és kötött-kendők, legjobb Schroll-vászon minden szélességben, zefir, kanavász, parhet, kitűnő Richter-féle (Kord)-bársony férfi öltönyökhöz. Minden a legnagyobb választékban.

Kérem a tisztelt közönséget, győződjék meg személyesen — vásárlási kényszer nélkül — az **olcsó árakról és a cég szoliditásáról.**

Kedvező alkalom! Nagy megtakarítás!

STEVAN M. DUNDJEROV, NOVI SAD

legszolidabb rőfös- és divatáruház, Kralja Petra (Fő) ut 13. szám
elárusítja az összes téli rőfös- és vászon-
árut mélyen leszállított árak mellett.

2295-1-2

Gazdag választék mindennemű kabát plüskeben (Sialskin)
Minden plüs kabát vásárlás után **EGY SELYEM BLUZZT INGYEN KAP** a vevő.

Helyi ügynökök

kerestetnek, kik akár ilyen minőségben, akár pedig
mint utazó már tevékenykedett. Írásbeli ajánlatok
a referenciák megjelölésével lehetőleg fényképpel
„Biztos megélhetés” jellege alatt

„Schmolká” hirdetőjébe, Novi Sad,
2313 Futoski put 2. adandók le. 1-2

Gyárosok, kereskedők, ügynökségek figyelmébe!

Utlevél láttamoztatást és beszerzést az összes követségeknél elvállal. Napi futárszolgálat.
Elvállal a legolcsóbban levelek és csomagok átadását és átvételét, valamint bármely meg-
bizást Beogradban. — Utí felvilágosítással, valamint beutazási, tartózkodási engedélyek
ügyében díjmentesen ad felvilágosítást. — Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan elintézt

Vojvodjanska Trgovačka Agencija, Novi Sad, Kralja Petra ul. 29.

Két kerékpár eladó

Vojvodjanska Trg. Agencija, Novi
Sad, Kralja Petra 29.

2290-1-3

Biztosítási kötvény tulajdonosok!

Valamennyi biztosítási kötvény tulajdo-
nosoknak, akik valamely magyar, osztrák és
német biztosító társulatnál biztosítást kötöt-
tek, valamint azoknak, akik a Guardian
(Newyork) és Star (London) biztosító társa-
ságnál biztosították magukat, alkalom adódik,
hogy biztosításukat rendbehozzák. Az érde-
keltek forduljanak **Herpich András** biztosí-
tási főellenőrhöz Novisad, Save Vukovića
ulica 20. A kötvényeket hozzák magukkal.

2319-1-2

Ha kiadó lakása van,

jelentse be nálunk és mi díjmentesen azonnal ki-
adjuk, Parnogmilina ulica 10. (Az udvarban.)

Díjtalanul közvetítünk Önnek

tisztviselőt, segédet, soffórt,

vagy bármilyen alkalmazottat „Jugokommercia”
állasközvetítő, Parnogmilina ul. 10.

Egy negyedől tűzifát kap ingyen,
aki tűzifa szükségletét a

D. D. ZA EKSPLOATACIJU DRVA-nál

Telefon 455. NOVISAD a Strand mellett

fedezi, mert minden hónap végén közjegyző közben-
jöttével kisorsoltatik az elmúlt hónapnak egy napja
és aki ezen a kisorsolt napon rendelte a
fáját, a szállítójeget igazolásával

Mindenki negyedől tűzifát kap ingyen!

Kereskedők és iparosok figyelmébe!

Az Elite butorgyár bérbe adja az összes helyiségeit melyek rendkívül alkalmasak raktár-
nak vagy műhelynek. — Szükség esetén kisebb helyiségekre is elválasztható.

Bővebbet: ELITE butorgyár Novisad, Kis Liman.

Értesítjük t. barátainkat, ismerőseinket, valamint helybeli és vidéki vevőinket, hogy **rőfös divatáru üzletünket Paši-
ćeva (Szücs) ucca 23. szám alól**

**Kralja Petra ul. 30. szám alá, a kath. templomépület saroküzlethelyiségébe
helyeztük át.**

Ez alkalommal raktárunkat elismerten elsőrangú francia, angol, német, cseh és olasz gyárból való legújabb divatu áruval
egészítettük ki és eddigi csak nagyban való eladás mellett

Bevezettük a kicsinyben való árusítást is.

T. vevőink saját érdekükben cselekszenek, ha **rőfösáru szükségletük fedezése előtt** megtekintik, vételkényszer
nélkül dús gazdag raktárunkat és személyesen győződnek meg, hogy az üzletünkben tartott áruk a legjobb és

Áraink 25—30%-kal olcsóbbak, mint bárhol másutt.

Sokat megtakarít és kitűnő árut kap, ha ezt a kedvező alkalmat nem mulasztja el és felkeres bennünket új üzletünkben.

2215-1-6

Tisztelettel

MONAŠEVIĆ, LAZIĆ és ĆURČIĆ, NOVI SAD

Kralja Petra ulica 30. A római katolikus templomépület saroküzlet helyiségében.